

การวิเคราะห์เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรม สำหรับการเรียนการสอน

AN ANALYSIS OF KAMMA IN THE VIMĀNAVATTHU FOR YOUTH IN ORGANIZING ACTIVITIES FOR TEACHING AND LEARNING

พระสุรพล อาจารย์สมปนโน และพระครูสมุห์ธนการ ธนกรโ (สบหนอง)

วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Phra Suraphon Acharasampanno and Phra Khru Samuh Thanakarn Thanakaro (Sobnong)

Chiang Rai Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: Surapol123123@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน” มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1 เพื่อศึกษาเรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน 2 เพื่อวิเคราะห์ก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชน โดยใช้วิธีการวิจัย 2 รูปแบบ ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินผลก่อนและหลัง โดยพบว่า

1. ผลการศึกษาเรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน พบว่า โดยออกแบบและพัฒนาชุดความรู้ผ่านกระบวนการที่ประกอบด้วย การกำหนดหมวดหมู่เนื้อหา วัตถุประสงค์ การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำชุดความรู้ การประเมินผล และการปรับปรุงก่อนนำไปใช้ทดสอบจริง ใช้การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน

2. ผลการวิเคราะห์ก่อนและหลังเรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน พบว่า ก่อนการเรียนรู้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกรรมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.95$, ร้อยละ 59.00, S.D. = 0.68) แต่หลังการใช้ชุดความรู้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, ร้อยละ 82.00, S.D. = 0.88) เพิ่มขึ้นจากเดิม 1.15 คิดเป็นร้อยละ 23.00 สะท้อนถึงประสิทธิภาพของชุดความรู้ที่พัฒนาขึ้น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดความรู้เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น โดยคำนึงถึงความหลากหลายและความแตกต่างเฉพาะบุคคล

คำสำคัญ : คัมภีร์วิมานวัตถุ, การวิเคราะห์กรรม, กรรมกับการเรียนการสอน

Abstract

The research titled “An Analysis of Karma in the Vimanavatthu Scripture for Youth in Organizing Learning Activities” aimed to: Study the concept of karma in the Vimanavatthu Scripture for youth in organizing learning activities. Analyze the pre- and post-activity outcomes in learning about karma in the Vimanavatthu Scripture for youth. The research utilized a mixed-methods approach, comprising Qualitative Research and Quantitative Research. Data were collected using pre- and post-assessment tools. Key Findings:

1. Study of Karma in the Vimanavatthu Scripture for Youth The study involved designing and developing a knowledge set through a process that included content categorization, defining objectives, data collection, creating the knowledge set, evaluation, and improvement before real-world testing. The learning process was tailored to meet the needs, aptitudes, and interests of the students, ensuring an engaging and relevant learning experience.

2. Pre- and Post-Activity Analysis Before the activity: Students demonstrated a moderate level of understanding of karma ($\bar{x}$ = 2.95, 59.00%, S.D. = 0.68). After using the knowledge set: Students showed a significant improvement, with their understanding reaching a high level ($\bar{x}$ = 4.10, 82.00%, S.D. = 0.88), reflecting an increase of 1.15 points or 23.00%. The results indicate the effectiveness of the developed knowledge set in enhancing students' understanding of karma. The knowledge set based on the Vimanavatthu Scripture effectively enriched students' understanding of karma and promoted better learning outcomes. By considering individual diversity and differences, the learning process fostered a more personalized and impactful educational experience.

Keywords : Vimanavatthu Scripture, Analysis of Karma, Karma in Teaching and Learning

บทนำ

วิมานวัตถุ เป็นประมวลเรื่องของผู้เกิดในวิมานจำนวน 85 เรื่องดังกล่าวข้างต้น แต่ละเรื่องเป็นเรื่องราวซึ่งส่วนใหญ่เจ้าของเรื่องเป็นผู้เล่า เหตุที่เล่าเพราะมีผู้ถาม เหตุที่ถามเพราะเมื่อได้เห็นวิมานและทิพย์สมบัตินั้น ๆ แล้วรู้สึกแปลกใจ รู้สึกชื่นชมยินดี จึงถามเพื่อขอทราบความเป็นมาผู้ถามได้แก่พระผู้มีพระภาคบ้าง (ในกรณีที่เทวดานั้น ๆ ลงมาเฝ้า) ท้าวสักกะจอมเทพบ้าง (เมื่อทรงทราบประวัติของวิมานใดแล้วก็ตรัสบอกแก่ ท่านพระมหาโมคคัลลานเถระในกาลต่อมา) เทวดากันเองบ้าง พระเถระทั้งหลายบ้าง แต่ส่วนมากได้แก่ท่านพระมหาโมคคัลลานเถระผู้เป็นเลิศทางฤทธิ์ซึ่งข้อมูลของวิมานวัตถุแต่ละเรื่อง เป็นแบบการถาม-ตอบ ในรูปของคำฉันท์ที่เรียกกันว่า คาถา ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของพระพุทธ

พจน์ 9 รูปแบบที่เรียกว่า นวัคส์ตฤตศาสน์ ลักษณะการ ถาม-ตอบ ในวิมานวัตถุ มิใช่การถามตอบแบบ ไต่วาทะประคารมเพื่อหักล้างวาทะหรือทฤษฎีของ กันและกัน แต่เป็นแบบถามด้วยมุกตาคติ เพื่อขอทราบ สาเหตุที่ได้ทิพย์สมบัตินั้น ๆ ผู้ตอบก็ตอบด้วยความ เคารพ ด้วยไมตรีจิต และด้วยอารมณ์เบิกบานแจ่มใส ในผลกรรมของตน

โดยในปีงบประมาณ 2551 รัฐบาลได้มอบโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมาให้ มหาวิทยาลัยสงฆ์ได้ดำเนินการ ซึ่งแต่เดิมกระทรวงวัฒนธรรมได้กำกับดูแลจากสถานการณ์และสภาพ ปัญหาของชาติในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงและมีความหลากหลายมากกว่าอดีตที่ผ่านมา อันมีผลสืบ เนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการพัฒนาประเทศยุคใหม่ มุ่งการแข่งขันทางวัตถุนิยมขาด ความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจส่งผลให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นจำนวนมากทำให้ ภาครัฐเร่งชวนช่วยหาอุปบายในการแก้ไขป้องกันด้วยการปรับแผนพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับสภาพ สังคมและเศรษฐกิจโดยเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้พัฒนาการเรียนรู้อะ ละศักยภาพของเด็กไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขโครงการพระสอน ศีลธรรมในโรงเรียนเกิดขึ้นภายใต้บริบทการแก้ปัญหาทางด้านศีลธรรมโดยกรมการศาสนากระทรวง วัฒนธรรมได้นำนโยบายรัฐบาลในเรื่องการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพที่ระบุว่า “การส่งเสริมให้ วัยรุ่นไทยเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องรักชาติในทางที่ถูกต้อง มีคุณธรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่น รวมทั้งส่งเสริมให้มี การนำศีลธรรมและคุณธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต” (กรมการศาสนา, 2548: 54) โดย พระพุทธศาสนาংশส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีความเชื่ออย่างสมเหตุสมผลว่า สรรพสัตว์ทั้งปวงนั้น เมื่อ สิ้นชีพไปจากมนุษย์โลกแล้วย่อมมีคติ คือที่จะไปเพียง 2 สถาน อันได้แก่ สุกตภูมิ สำหรับมนุษย์ผู้ ประกอบกรรมดีเป็นกุศลมีหลักธรรมในใจ และสุคติภูมิ สำหรับพวกไม่สนใจทำ ความดี หรือพวก ประมาทในการทำบุญ ทำกุศลทุกประเภท คือ ไม่รักษาศีล ไม่ให้ทาน และไม่ฟังธรรม ไม่เจริญทั้ง สมณวิปัสสนากรรมฐานเลยแม้แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตาม พระพุทธศาสนาก็ชี้แนะจะสอนเฉพาะ สุกตโลกสวรรค์เท่านั้น อันเป็นที่อยู่แสนสุขสบายของบรรดาเทวดาทั้งหลาย มีวิมานเป็นที่อยู่เฉพาะตน อันเกิดจากบุญกรรมในสมัยเมื่อยังเป็นมนุษย์อยู่นั้นก็ตาม หากแต่พระพุทธรูป ก็ทรงตรัสไปถึงสุดอันสูง กว่าซึ่งได้แก่ พระนิพพาน แต่ก็มีสัตว์จำนวนน้อยมากที่จะก้าวล่วงไปถึงนิพพานนั้นได้ (พระราชมุนี, 2528: 164)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัด กิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน ผู้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่ศึกษา วิธีสอนหลักธรรมแบบใดที่มี ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพและเหมาะสมกับช่วงอายุในการนำหลักธรรมคำสอนไปอบรมเด็กและเยาวชน จะเตรียมักแพร่ธรรมที่พร้อมจะนำหลักพุทธธรรมไปอบรมเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ เน้นฝ่ายสงฆ์ในการให้ความรู้เพื่อพัฒนาเยาวชน ผ่านพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เพราะ ปกติแล้วพระสอนศีลธรรมจะเป็นผู้สอนแนวทางการปฏิบัติให้กับเยาวชนอยู่แล้ว ซึ่งจะก่อให้เกิดการนำ

กุศลกรรมมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาชีวิตคือการหมั่นทำความดีอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ เป็นการสะสมความดี ทางกาย วาจา ใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน
2. เพื่อวิเคราะห์ก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชน

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน” ผู้ศึกษาได้เตรียมแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. การพัฒนาทฤษฎีการสร้างความรู้ประยุกต์ไปใช้ในการเรียนการสอน

ประสบการณ์ทางการศึกษาทั้งหมดที่สถานศึกษาวางแผนและจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรมีความสำคัญหลายประการ เช่น มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ เป็นหลักหรือหัวใจของการจัดการศึกษา ที่นำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีการสร้างความรู้ประยุกต์ไปใช้ในการเรียนการสอนได้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544) ดังนี้

- 1) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ขึ้นกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ดังนั้นก่อนเรียนเรื่องใหม่ ผู้สอนควรตรวจสอบความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนที่จำเป็นต่อการเรียนรู้เรื่องใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมสู่การเรียนรู้เรื่องใหม่ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจการเรียนรู้เรื่องใหม่ได้ดีขึ้น เช่น การขี่จักรยานเป็นพื้นฐานของการขี่จักรยานยนต์ ผู้เรียนที่สามารถขี่จักรยานได้จะมีพื้นฐานคือการทรงตัวและประสบการณ์ในการไถ่ถนน ดังนั้นเมื่อได้เรียนรู้การสตาร์ทเครื่องยนต์และเข้าใจกลไกการทำงานของเครื่องยนต์ การเรียนรู้การขี่รถจักรยานยนต์ก็จะสามารถเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น บทบาทของครูคือการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีความหมายกับผู้เรียน และเตรียมกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่สร้างนั้น

- 2) การเรียนรู้คือการสร้างความหมาย ความเข้าใจของผู้เรียนจากประสบการณ์ที่ได้รับเช่น การที่ผู้เรียนเข้าใจว่าฤดูร้อน ร้อนกว่าฤดูหนาวเพราะโลกอยู่ใกล้ดวงอาทิตย์มากกว่า เสือไค้ดทำให้ผู้สวมใส่อบอุ่นเพราะเสือไค้ดเป็นแหล่งกำเนิดของความร้อน เช่นเดียวกับไฟ การเข้าใจดังกล่าวนี้มาจากการแปลความหมายจากประสบการณ์ของผู้เรียนเอง

- 3) ก่อนการจัดการเรียนรู้เรื่องใหม่ ควรตรวจสอบความรู้เดิมของผู้เรียนว่าเป็นความรู้ที่ถูกต้องหรือไม่ หากเป็นความรู้ที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นความเข้าใจผิด ต้องแก้ไขให้ถูกต้อง

เพราะในการสร้างความเข้าใจใหม่นั้น ผู้เรียนจะแปลความหมายของสิ่งที่เรียนรู้ใหม่จากความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ เช่น เวลาเอามีอวาทะไฟจะรู้สึกว่ามีร้อน ดังนั้นนักเรียนจึงสรุปว่าในฤดูร้อนที่เราารู้สึกร้อนก็เพราะโลกอยู่ใกล้ดวงอาทิตย์มากกว่าในฤดูหนาวนั่นเอง ซึ่งก็ดูสมเหตุสมผลดี นักเรียนอาจตีความในลักษณะเดียวกันนี้กับเรื่องอื่น เช่น การสวมเสื้อโค้ดทำให้อบอุ่นว่าเป็นเพราะเสื้อโค้ดเป็นแหล่งกำเนิดของความร้อน เช่นเดียวกับไฟที่ทำให้มีร้อน ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง

4) การเรียนรู้เป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ดังนั้นควรจัดให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มเล็กเพื่อให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และผู้เรียนกับผู้สอน หรือการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กับผู้ทรงภูมิความรู้ที่อยู่ในท้องถิ่น

5) ลดการบรรยาย จัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ท้าทายสติปัญญาและศักยภาพของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ฝึกปฏิบัติ และประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงและสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง

6) จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพจริงในสังคมเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเรียนรู้

7) ให้ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้และทิศทางการเรียนรู้ของตนเอง ได้แก่ การวางแผนบริหารจัดการการเรียนรู้ของตนเอง ควบคุมติดตามผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประเมินผลและปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

8) บทบาทของครู คือ ส่งเสริม สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ทักษะการเรียนรู้สำคัญที่กล่าวมาข้างต้นได้ให้ข้อความรู้ที่เป็นประโยชน์ทำให้เราเข้าใจการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดจนส่งเสริมบทบาทของครู และผู้เรียนที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (จินตนา สิทธิกุล, 2566: ออนไลน์)

2. ความรู้เบื้องต้นในการศึกษาคัมภีร์วิมานวัตถุ

พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2539 เล่มที่ 26 พระสูตรตันตปิฎก เล่มที่ 18 ขุททกนิกาย วิมานวัตถุ เปตวัตถุ เถรคาถา เถรีคาถา คัมภีร์วิมานวัตถุนี้ เป็นการประมวลเรื่องของผู้ได้วิมาน โดยวิมานที่ปรากฏในวิมานวัตถุนี้มีจำนวนถึง 85 วิมาน แต่ละวิมานล้วนแตกต่างกัน ผู้ครอบครองวิมานแต่ละหลังก็แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจใคร่รู้ว่า วิมานที่มีลักษณะต่างกัน เกิดจากมูลเหตุใดบ้าง หรือกุศลกรรมอันทำให้ได้ไปอุบัติในวิมานนั้น ๆ เป็นกุศลกรรมชนิดใด เป็นต้น

พระพุทธศาสนามีหลักคำสอนในหลายระดับ คือ ตั้งแต่การดำเนินชีวิตปกติในความเป็นมนุษย์ ซึ่งมีหลักปฏิบัติทั่วไป ได้แก่ การให้ทานหรือการช่วยเหลือการสงเคราะห์ทางวัตถุบ้าง การแนะนำบ้างแก่เพื่อนมนุษย์ที่ด้อยโอกาสกว่าตนเองด้วยฐานะ ความรู้ ความสามารถในด้าน เศรษฐกิจ

และสังคม ส่วนหลักที่สองได้แก่ การมีศีล 5 เป็นพื้นฐานของชาวพุทธ และหลักการเจริญ ภavana หรือ การปฏิบัติธรรมในแต่ละข้อ เช่น การปฏิบัติตนตามหลักในมงคล 38 ข้อใดข้อหนึ่ง หรือหลายข้อ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ ถือเป็นคุณสมบัติสำคัญของพุทธศาสนิกชนที่นับถือ พระพุทธศาสนา ที่ประพุดกันมา แต่อดีตถึงปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ต่อตนและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้ง ในปัจจุบันชาติและปรโลก แต่กายแตกดับทำลายขันธก็มีความหวังว่าจะไปสู่สุคติโลกสวรรค์หรือ อย่างน้อยก็อาจจะให้มาเกิดเป็นมนุษย์ ก็ยังถือว่าดีกว่าภูมิอื่นๆ เช่น การเกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉานก็ยากที่จะประกอบกรรมดี ไม่สามารถให้ทาน รักษาศีล และเจริญภavanaได้เลย นอกนั้น แม้แต่ในพุทธปรัชญา ก็มีความเชื่อว่า กรรมและพฤติกรรมโดยรวมของคน คือ ตีต พุดและทำ ตั้งแต่เกิดจนถึงตาย นี้เรียกว่า การดำเนินชีวิต มีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นกฎของเหตุผลตามธรรมชาติ คือ ผู้ดำเนินชีวิตที่ประกอบไปด้วยกุศลกรรมที่คิดดี พุดดีและทำดี จะมีความสัมพันธ์กับผลที่เกิดขึ้น หลังจากที่ได้ตายไปแล้ว คือ เป็นไปในทางดีเรียกว่า “สุคติ” ส่วนผู้ประกอบอกุศลกรรมที่คิดชั่ว พุดชั่วและทำชั่ว ย่อมไปสู่ “ทุคติ” มี เปต อสุรกาย สัตว์ดิรัจฉาน สัตว์นรก (พระครูวินัยธรสุเทพ อภิญาโน, 2539: 1)

คัมภีร์วิมานวัตถุนี้มีที่มาในพระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ซึ่งเป็นพระไตรปิฎกเล่มที่ 26 และนับเป็นคัมภีร์ ขุททกนิกาย เล่มที่ 2 ในจำนวน 9 เล่ม คัมภีร์ขุททกนิกายเล่มที่ 1 ได้แก่ พระไตรปิฎกเล่มที่ 25 ซึ่งว่าด้วย ยุททกปฐะ (ประมวลบทสวดสั้น ๆ) อัมมปะทะ (ประมวลคาถา ธรรมบท) อุทาน (ประมวลพุทธอุทานที่เป็นธรรมภาษิต อิติวุตตะกะ ประมวลพระสูตรที่ไม่ขึ้นต้น ด้วย “เอวัมเม สุต” แต่เชื่อมเข้าสู่คาถาด้วยคำว่า “อิติวัจจติ” และ สุตตนิบาต (ประมวลพระสูตรชุด พิเศษเป็นบทร้อยกรองที่เรียกว่า “คาถา” ล้วนก็มี ที่มีบทร้อยแก้วเป็นบทพจน์ก็มี) ส่วนคัมภีร์ขุททกนิกายเล่มที่ 2 นี้ว่าด้วยประมวลเรื่องต่างๆ 4 เรื่อง คือ

- 1) วิมานวัตถุ (ประมวลเรื่องผู้ได้วิมานจำนวน 85 เรื่อง)
- 2) เปตวัตถุ (ประมวลเรื่องเปรตจำนวน 51 เรื่อง)
- 3) เถรคาถา (ประมวลเรื่องธรรมภาษิตของพระเถระต่างๆ จำนวน 246 เรื่อง)
- 4) เถรีคาถา (ประมวลเรื่องธรรมภาษิตของพระเถรีต่างๆ จำนวน 73 เรื่อง (ขุ.วิ.

(ไทย) 26/1-128/1-165.)

พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย วิมานวัตถุ เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมเรื่องการทำมาความดีต่างๆ และทั้งผลของการทำดีตอบสนองผู้กระทำทั้งโลกนี้และโลกหน้า ดังเรื่องเล่าว่า พระอรรถกถาจารย์ ผู้รจนาคัมภีร์ ปรมัตถทีปนี (อรรถกถาวิมานวัตถุ) กล่าว เรื่องวิมานวัตถุไว้ว่า วันหนึ่ง พระมหาโมคคัลลานะได้หลีกเร้นอยู่เกิดความคิดขึ้นมาว่า ปัจจุบัน นี้ มนุษย์ทั้งหลาย เมื่อความถึงพร้อมแห่งไทยธรรม ความถึงพร้อมแห่งทักษิณายบุคคลและความถึง พร้อมแห่งเจตนา แม้ไม่มี ก็ยังพากันทำบุญนั้น บังเกิดในเทวโลกเสวยสมบัติควรที่เราจาริกไปในเทวโลกทำเทวดาเหล่านั้นเป็นพยานให้บอกผลบุญตามที่พวกเขาได้สั่งสมไว้และผลบุญตามที่ได้เห็น มา แล้วกราบทูลความนั้นแก่พระผู้มีพระภาคเจ้า ดังนั้น พระศาสดาของเรา จักทรงแสดงผลกรรม ให้ชัดเจน แก่มนุษย์ทั้งหลาย ทรงชี้แจงเรื่องบุญ

ทั้งหลาย แม้มีปริมาณเล็กน้อย ก็มีผลมากมาย โดยมี ศรัทธาความเชื่อที่ต่อเนื่องกันไปไม่ขาดสาย ทรงทำวิมานวัดถุนั้นๆ ให้เป็นวัตถุปฏิบัติเหตุเกิดเรื่อง แล้วจักทรงประกาศพระพุทธานุสาสนาได้ยิ่งใหญ่ การสั่งสอนนั้น จะเป็นประโยชน์สุขแก่ปวงชน แก่ เทวดาและ มนุษย์ทั้งหลาย ในคราวปฐมสังคายนา ครั้งที่หนึ่ง พร พระธรรมสังคหอาจารย์ได้รวบรวม เรื่องของเทพบุตร เทพธิดาทั้งหลายผู้เกิดในวิมานนั้น มาร้อยกรองและจัดรวมไว้หมวดเดียวกัน เรียกชื่อว่า วิมานวัตถุ (ขุ.วิ.อ. (ไทย) 2-4.)

3. เหตุผลของผลบุญของคัมภีร์วิมานวัตถุ

ในเรื่องของเหตุผลของผลบุญของคัมภีร์วิมานวัตถุ ได้มีความเชื่อมโยงกับ การให้ทาน มีถึง 40 เรื่อง (พระสูตรและอรรถกถาแปล ขุททกนิกาย วิมานวัตถุ, 2525) รองลงมาคือการให้ทาน และรักษาศีล จำนวน 11 เรื่อง การให้ทานและการชวนขายรับใช้ 10 เรื่อง ส่วนอีก 9 เรื่อง กล่าวถึงการรักษาศีล 3 เรื่อง ฟังธรรม 3 เรื่อง และการให้ทาน รักษาศีลและฟังธรรมอย่างละ 3 เรื่อง ที่น่าประหลาดใจ คือ มีเทพบุตรและเทพธิดาที่ได้ไปเกิดบนสวรรค์อันเป็นผลมาจากการถวายความเคารพถึง 6 เรื่อง ส่วนเรื่องที่เหลือแสดงให้เห็นว่าผลบุญจากการทำบุญในอดีตชาติของเหล่าเทพบุตรและเทพธิดานั้นไม่ได้เป็นการทำบุญอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวหากเป็นการทำบุญหลาย ๆ อย่าง ประกอบเข้าด้วยกันกล่าวคือ การให้ทาน รักษาศีล และรับใช้ 2 เรื่อง และที่เหลืออย่างละ 1 เรื่อง เป็นการให้ทานและฟังธรรม, การให้ทาน รักษาศีล ฟังธรรม และภavana, การรักษาศีล ฟังธรรม และภavana, การรักษาศีล ฟังธรรม และรับใช้, การรักษาศีล ภavana และรับใช้ รวมถึงการอุปการะและรับใช้ นอกจากนี้ยังมีอีก 3 เรื่อง ที่กล่าวถึงการรับใช้ดูแล และการอนุโมทนาการทำบุญของผู้อื่น ซึ่งจะขอกกล่าวถึงการทำบุญในคัมภีร์วิมานวัตถุแต่พอสังเขป ดังนี้การให้ทาน คัมภีร์วิมานวัตถุระบุว่า ทานจะให้ผลมากต้องประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ มีวัตถุทาน หรือไทยธรรม มีจิตที่เลื่อมใส และที่สำคัญคือมีผู้รับที่เป็นทักษิณบุคคลวัตถุทานนั้น ไม่จำเป็นต้องมีมูลค่าสูง แม้แต่สมอดองในน้ำมูตรเน่า ก็สามารถให้ผลที่มากมายมหาศาลได้เช่นกัน ดังพุทธพจน์ที่ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ทานมิใช่จักมีผลมากด้วยการถึงพร้อมแห่งไทยธรรมอย่างเดียว ที่แท้ทานจักมีผลมากก็ด้วยความถึงพร้อมแห่งจิตที่เลื่อมใสและด้วยความถึงพร้อมแห่งเขต (ทักษิณบุคคล) เพราะฉะนั้น ทานวัตถุเพียงข้าวสีก้ามือหนึ่งก็ดี เพียงผ้าเก่าผืนหนึ่งก็ดี เพียงเครื่องลาดทำด้วยหญ้าก็ดี เพียงเครื่องลาดทำด้วยใบไม้ก็ดี เพียงสมอดองน้ำมูตรเน่าก็ดี บุคคลมีจิตเลื่อมใสแล้ว ตั้งไว้ในทักษิณบุคคล ทานเช่นนั้น ก็จักมีผลมาก รุ่งเรืองมาก แฝไพศาลมาก ดังนี้” (วิ.ม. (ไทย) 4/32/40)

คัมภีร์วิมานวัตถุ (Stories of the Mansions, 1993.) ประกอบด้วยเรื่องเล่า 85 เรื่อง ของเทพบุตรและเทพธิดาจำนวน 133 คน แบ่งออกเป็น 7 ส่วน โดย 4 ส่วนแรกเป็นเรื่องราวของวิมานของเหล่าเทพธิดา ประกอบด้วย 50 เรื่องเล่า และ 3 ส่วนท้ายเป็นเรื่องเล่าของเหล่าเทพบุตร ประกอบด้วย 35 เรื่องเล่า การทำบุญของเหล่า เทพบุตรและเทพธิดาในอดีตชาติ สรุปได้ ดังนี้การ

ทำบุญในคัมภีร์วิมานวัตถุบุญที่ทำและส่งผลให้ไปเกิดเป็นเทพบุตรและเทพธิดานั้นประกอบด้วยการกระทำหลายอย่างด้วยกัน

เมื่อมีเหตุย่อมมีผล การทำบุญที่กล่าวมาข้างต้นย่อมให้ผลเช่นกัน ทั้งนี้คัมภีร์วิมานวัตถุได้ให้รายละเอียดที่ค่อนข้างชัดเจนว่าการทำบุญนั้น ๆ ให้ผลเช่นไร ทั้งผลจากการทำบุญโดยตรง ผลของบุญที่นำไปสู่การเกิดในวิมานที่สวยงามใหญ่โตมากน้อยตามกำลังบุญที่ได้ทำ รวมถึงรูปลักษณะที่ได้จากการไปเกิดเป็นเทพบุตรเทพธิดาที่มีลักษณะทางกายภาพและรัศมีที่ออกมาจากลำตัวที่แตกต่างกัน อีกทั้งการใช้ชีวิตเสวยสุขบนสวรรค์ชั้นต่าง ๆ มีสภาพที่เป็นสุขแตกต่างกัน ทั้งนี้จะได้กล่าวถึงใน 3 แง่มุม คือ

1) ผลจากการทำบุญ ผลบุญที่ส่งผลให้เกิดวิมานของเหล่าเทพบุตรและเทพธิดา และชีวิตของเหล่าเทพบุตรและเทพธิดาบนสวรรค์ ดังนั้นผลจากการทำบุญผลจากการทำบุญนั้น คัมภีร์วิมานวัตถุระบุว่า เป็นผลมาจาก 3 ปัจจัยหลัก คือ ความศรัทธาของผู้ให้ คุณธรรมของผู้รับ และวัตถุทาน ทั้งนี้คัมภีร์วิมานวัตถุให้ความสำคัญกับ 2 ปัจจัยหลัก คือ ความศรัทธาของผู้ให้ และคุณธรรมของผู้รับ โดยที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับที่มาของวัตถุทานมากนัก

2) บุญที่ให้ผลมาก บุญที่ให้ผลน้อย ผลของวัตถุทานที่ถวาย และผลจากการอธิษฐาน ดังนั้นบุญที่ให้ผลมาก คือ บุญที่ทำต่อเขตหรือผู้รับที่มีคุณธรรมสูง การถวายสังฆทานมีอาณิสสมากกว่าถวายภิกษุรายบุคคล ดังที่ระบุไว้ใน ทัททลลวิมาน ว่า ผลบุญจากการถวายแด่พระภิกษุรายบุคคลและคนทั่วไป ส่งผลให้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ในขณะที่การถวายสังฆทานแด่พระสงฆ์ให้ผลไปเกิดในสวรรค์ชั้นนิมมานรดีซึ่งสูงกว่านอกจากนี้ บุญที่ให้ผลมากยังสามารถเปลี่ยนชะตากรรมของผู้ทำบุญได้ ดังที่ระบุไว้ในอาจามทายิกาวิมาน จันฑาลวิมาน และปฐมภิกษาทายิกาวิมานทั้งสามเรื่องนี้กล่าวถึงความเมตตาของพระพุทธเจ้าและพระเถระที่มีต่อผู้ที่กำลังจะสิ้นหมดอายุขัย จึงได้เสด็จและไปโปรดเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นได้ทำบุญหรืออย่างน้อยมีศรัทธาต่อพระพุทธเจ้าหรือพระสงฆ์ และผลบุญจากการถวายวัตถุทานแด่พระอรหันต์ที่เพิ่งออกจากรัศมีสมาบัติส่งผลให้รอดพ้นจากการไปเกิดในอบายภูมิและได้ไปเกิดบนสวรรค์

รัชชมาลาวิมานกล่าวถึงชีวิตของลูกสาวนางทาสีที่ถูกสะใภ้ของเจ้าของเรือนทำร้ายร่างกายจนคิดจะผูกคอตาย แต่เนื่องจากพระพุทธเจ้าต้องการจะโปรดนาง จึงได้มาประทับนั่งที่โคนต้นไม้ในป่าใกล้กับจุดที่นางจะผูกคอตาย เมื่อนางเห็นพระพุทธองค์จึงเกิดความเลื่อมใส ได้ไปเข้าเฝ้า และได้ฟังธรรมตั้งแต่อนุพพิทกาและสังจา 4 นางจึงได้ตั้งอยู่ในโสดาปัตติผล เมื่อนางบรรลุนิพพานจึงได้ล้มเลิกการผูกคอตาย จึงตักน้ำเดินกลับไปยังเรือน เจ้าของเรือนเมื่อได้เห็นสีหน้าของนางเปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัดจึงก็แปลกใจ จึงได้ซักและเมื่อทราบความทั้งหมด จึงได้นิมนต์พระพุทธเจ้ามาที่เรือน และถวายภัตตาหารอันประณีต พระพุทธเจ้าได้เล่าอดีตชาติของลูกสาวนางทาสีและลูกสะใภ้ว่าในอดีตชาติทั้งสองคนมีฐานะสลับกัน และสะใภ้ในอดีตชาติที่เป็นนางทาสีได้ทำบุญและตั้งความปรารถนาขอให้นางได้เป็นนาย เมื่อชนทั้งหลายได้ฟังอดีตชาติและฟังธรรมแล้วต่างตั้งอยู่ในสภาวะ

และศีล เจ้าเรือนได้ตั้งลูกสาวนางทาสไว้ในตำแหน่งลูกสาว เมื่อนางเสียชีวิตลงได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ (พ.วิ. (ไทย) 26/1-1228/1-165.)

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน” ในครั้งนี้เป็นวิธีวิจัย 2 รูปแบบ ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินผลก่อนและหลัง โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยผู้ให้ข้อมูลฝ่ายพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่พระสอนศีลธรรม, ฝ่ายครูที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดความรู้การสอนเรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชน เพื่อประมวลองค์ความรู้สร้างกรอบแนวคิดการวิจัยและการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

- 1.1) ผู้บริหารคณะสงฆ์จังหวัดเชียงราย จำนวน 4 รูป
- 1.2) ครูพระสอนศีลธรรม จำนวน 5 รูป
- 1.3) ผู้อำนวยการและคณะครู จำนวน 3 คน
- 1.4) ผู้ดูแลพระสอนศีลธรรมในจังหวัดเชียงราย จำนวน 3 คน

2) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ทำการเก็บรวบรวมโดยใช้แบบประเมินกับกลุ่มตัวอย่าง 145 คน เพื่อศึกษาชุดความรู้การสอนเรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชน และเพื่อทราบรูปแบบในการสร้างชุดความรู้ในการพัฒนาการเรียนรู้เยาวชนในโรงเรียน โดยมีกระบวนการคัดเลือกจากจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นปีทั้งหมด รวมทั้งสิ้น 228 คน โดยแบ่งได้ตามตารางดังนี้

ลำดับ	ชั้นนักเรียนเรียนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	ประชากร (นักเรียน)	กลุ่มตัวอย่าง
1	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	73	48
2	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	84	51
3	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	71	46
รวมทั้งสิ้น		228	145

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวนนักเรียนในโรงเรียนดอยหลวงรัชมังคลาภิเษกอำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1967: 886) สำหรับ กรณีที่ประชากรมีจำนวนแน่นอน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 145 คน ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{N}{1+Ne^2} \\ &= \frac{228}{1+228(0.05)^2} \\ &= 145.22 \text{ หรือ } 145 \text{ คน} \end{aligned}$$

โดยที่ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ในที่นี้กำหนดไว้ที่ 0.05

ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 145 คน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน พบว่า การวิเคราะห์เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน ขั้นตอนการสร้างชุดความรู้ คือ กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาที่จะสร้างชุดความรู้ กำหนดหัวเรื่องชุดความรู้ วัตถุประสงค์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือเอกสารและการสัมภาษณ์ จัดทำข้อมูลของชุดความรู้ สร้างแบบประเมินผล เลือกประเภทข้อสอบการสอบ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงแก้ไขพัฒนา นำไปทดสอบการเรียนการสอน สดท้ายประเมินผลวัดผลการของเรียนรู้นักเรียน ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึง ความต้องการ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน ที่มีลักษณะ แตกต่างและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล เน้นการจัดการเรียนการสอน ที่ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. ผลการวิเคราะห์ก่อนและหลังเรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน พบว่า ก่อนที่นักเรียนจะทำการเรียนการสอนในชุดความรู้เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุ นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจความเข้าใจ ในระดับแปลผลภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่า $\bar{x}$ อยู่ที่ 2.95 คิดเป็นร้อยละ 59.00 และค่า S.D. อยู่ที่ 0.68 แต่หลังจากที่ได้ทำการการเรียนการสอนในชุดความรู้กรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุ นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับแปลผลภาพรวม อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่า $\bar{x}$ อยู่ที่ 4.10 คิดเป็นร้อยละ 82.00 และค่า S.D. อยู่ที่ 0.88 ซึ่งเพิ่มขึ้นมาจากเดิม 1.15 คิดเป็นร้อยละ 23.00

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน พบว่า การวิเคราะห์เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน ขั้นตอนการสร้างชุดความรู้ คือ กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาที่จะสร้างชุดความรู้ กำหนดหัวข้อเรื่องชุดความรู้ วัตถุประสงค์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือเอกสารและการสัมภาษณ์ จัดทำข้อมูลของชุดความรู้ สร้างแบบประเมินผล เลือกประเภทข้อสอบการสอน นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงแก้ไขพัฒนา นำไปทดสอบการเรียนการสอน สุดท้ายประเมินผลวัดผลการของเรียนรู้นักเรียน ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึง ความต้องการ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน ที่มีลักษณะ แตกต่างและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสุธีปริยัตยาทร (2551) ได้วิจัยเรื่อง ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินนักเรียนอยู่ในระดับมาก พระสงฆ์ผู้สอนควรมีการศึกษาค้นคว้า และทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้านให้ชัดเจนทุก ๆ ประเด็น อย่างละเอียดก่อนที่จะดำเนินการสอนสืบต่อไป พระสงฆ์ผู้สอนควรเข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนการสอนพระสงฆ์ ผู้สอนควรพิจารณาข้อบกพร่องของตนเองในการจัดการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์ก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชน พบว่า ก่อนที่นักเรียนจะทำการเรียนการสอนในชุดความรู้เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุ นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจความเข้าใจ ในระดับแปลผลภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า $\bar{x}$ อยู่ที่ 2.95 คิดเป็นร้อยละ 59.00 และค่า S.D. อยู่ที่ 0.68 แต่หลังจากที่ได้ทำการเรียนการสอนในชุดความรู้กรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุ นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับแปลผลภาพรวม อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่า $\bar{x}$ อยู่ที่ 4.10 คิดเป็นร้อยละ 82.00 และค่า S.D. อยู่ที่ 0.88 ซึ่งเพิ่มขึ้นมาจากเดิม 1.15 คิดเป็นร้อยละ 23.00 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสน่ห์ และบรรจบ บรรณรุจิ (2560: 278) พบว่า มีผลออกมาเป็นการรู้แจ้งที่สมบูรณ์ในทุกซ์และความดับทุกซ์ซึ่งเป็นความจริงของชีวิต การเรียนรู้แบบนี้สัมพันธ์อย่างสมบูรณ์แบบอยู่กับปริยัติ (การศึกษา) ปฏิบัติและปฏิเวธ (การรู้แจ้ง) ซึ่งพุ่งลงไปที่ความจริง เป็นการศึกษาทดลองที่เป็นธรรมชาติและเป็นวิถีชีวิตซึ่งแสดงตัวออกมาเป็นรูปธรรมผ่านความสะอาดความสงบและความรอบรู้ อีกประการหนึ่ง นี้แหละคือ มัชฌิมาปฏิปทา หรือ ทางสายกลาง ซึ่งทำลายความเห็นผิดและความคิดผิดและขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดความเห็นและความคิดถูก

สรุปองค์ความรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย “การวิเคราะห์เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน” มีรายละเอียดตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน” ผู้วิจัยได้กำหนดข้อเสนอแนะไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในงานวิจัยซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนำประโยชน์ไปใช้

พระสอนศีลธรรม อาจารย์ นักเรียนทั่วไป ได้นำแนวทางการสอนเรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ การทำกิจกรรม การเรียนการสอน การศึกษากรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุ ที่สามารถนำไปพัฒนาได้จากหลักธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้หน่วยงานที่สนใจ อันประกอบด้วย วัด โรงเรียน สถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่จัดอบรมกิจกรรมเด็ก สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้นั้นไปศึกษาต่อยอดเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างชุดความรู้ในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา สามารถนำชุดความรู้การวิเคราะห์เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน ไปใช้ในการศึกษา โดยการนำไปเผยแพร่ในรูปแบบ ผ่านสื่อ ผ่านคลิปเสียง เกมสื่กิจกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้เป็นนักเรียนในโรงเรียนนาร่องหรือเป็นโรงเรียนทดลองการใช้ชุดความรู้ในการสอน ดังนั้นในการศึกษาค้างต่อไปควรมีก่อนนักเรียนในพื้นที่วิจัยอื่น ๆ เพื่อทำการศึกษาและยืนยันการวิจัย และโดยใช้หลักธรรมรูปแบบอื่น ๆ และวิธีการอื่น ๆ ที่หลากหลาย โดยมีการศึกษาและติดตามผลในระยะยาวต่อไป ในส่วนของผลลัพธ์ที่ออกมาพบว่าหลังจากทำการเรียนการสอนแล้ว นักเรียนมีการพัฒนาตนเอง มีทัศนคติที่ดี ดังนั้นจึงควรทำวิจัยเกี่ยวกับ การวิเคราะห์เรื่องกรรมในคัมภีร์วิมานวัตถุสำหรับเยาวชนในการจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน ที่มีต่อพระพุทธศาสนาในด้านการเรียนรู้จากชุดความรู้ อื่น ๆ ของทุกช่วงวัยในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา (2548). โครงการจัดตั้งพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์.
- จินตนา สิทธิกุล (2566). ทฤษฎีการเรียนรู้และการประยุกต์สู่การสอน. สืบค้นข้อมูลจาก <https://sites.google.com/site/hnwykarreynru> 1 2 3 / thvsdi-kar-reyn-ru-laea-kar-prayukt-su-kar-sxn
- ชูศรี วงศ์ตันนะ (2544). การวิจัยเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์บุลิเคชั่น.
- พระครูวินัยธรสุเทพ อภิญาโน (2539). การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องเทวดาในพระพุทธศาสนาเถรวาท. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสุธีปริยัตยาทร (2551). “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของพระสงฆ์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

พระราชวรมนี (2528). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.

เสนห์ สีภาวี่ และบรรจบ บรรณรุจิ (2560). พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ. “วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ฯ” 4(1) (มกราคม-เมษายน): 278.

Stories of the Mansions (1993). tr.I B.Horner. Oxford: PTS.

Yamane, Taro (1967). Statistics: An Introductory Analysis, and Edition. New York: Harper and Row.

